

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2023 r.

Sąd Rejonowy w Piszcu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Anna Lisowska
Protokolant:	st. sekr. sąd. Judyta Masłowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 grudnia 2022 roku

sprawy z powództwa I. K.

przeciwko B. S.

o zmianę uprawnień objętych treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę

o r z e k a:

I. Zmienia uprawnienie powódki I. K. wynikające z umowy dożywocia sporządzonej w formie aktu notarialnego Rep. A nr (...) przed notariuszem w P. J. S. (1) wymienione w paragrafie 3 tego aktu notarialnego na dożywotnią rentę w wysokości 400 zł (czteryście złotych) miesięcznie płatną do 10 –go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, począwszy od daty uprawomocnienia się wyroku.

II. Oddała powództwo w pozostałym zakresie.

III. Koszty procesu między stronami wzajemnie znosi.

Sygn. akt I C 385/21

UZASADNIENIE

I. K. wytoczyła powództwo przeciwko B. S. o zmianę wszelkich uprawnień objętych treścią prawa dożywocia przysługującej powódce na dożywotnią rentę w wysokości po 2 000 złotych w stosunku miesięcznym płatną przez pozwaną B. S. na rzecz powódki do 10-tego dnia każdego kolejnego miesiąca począwszy od daty uprawomocnienia się wyroku, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na wypadek uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że w dniu 23 sierpnia 2018 roku przed notariuszem J. S. (2) sporządzony został akt notarialny Repertorium A nr (...), zgodnie z którym I. K. przeniosła na rzecz B. S. udział 2/4 własności nieruchomości znajdującej się w P. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Piszcu IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...), natomiast B. S. zobowiązała się zapewnić powódce dożywotnie utrzymanie w zakresie dostarczenia powódce miejsca zamieszkania, środków spożywczych oraz przeznaczonych do higieny, a także środków medycznych pozwalających powódce na pozostawanie w dobrym stanie zdrowia.

Powódka podniosła, że początkowo relacje między nią, a pozwaną były poprawne. Sytuacja zmieniła się w 2019 roku. Między partnerem pozwanej oraz pozwaną, a powódką często dochodziło do sprzeczek. Pozwana stała się coraz bardziej agresywna w stosunku do matki; często groziła powódce, a także obrażała ją oraz starszą siostrę I. K..

W związku z tym należy uznać, iż konieczne jest przekształcenie uprawnień objętych treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę. W ocenie powódki renta w wysokości 2 000 złotych będzie miała charakter ekwiwalentu dla uprawnień przysługujących powódce z tytułu dożywocia.

Pozwana w odpowiedzi na pozew uznała powództwo do kwoty 400 złotych, a w dalszej części wniosła o jego oddalenie.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 23 sierpnia 2018 roku przed notariuszem J. S. (2) Kancelaria Notarialna w P. przy ulicy (...) sporządzony został akt notarialny Repertorium A nr (...) zgodnie z którym I. K. przeniosła udział 2/4 własności nieruchomości znajdującej się w P. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Piszku IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) na rzecz B. S., natomiast B. S. zobowiązała się zapewnić powódce dożywotnie utrzymanie, a w szczególności przyjęcie uprawnionej jako domownika, dostarczeniu jej wyżywienia, ubrania, mieszkania, opału, zapewnieniu jej odpowiedniej pomocy i pielęgnowania w chorobie oraz sprawieniu jej własnym kosztem pogrzebu odpowiadającego zwyczajom miejscowym.

(dowód: odpis treści księgi wieczystej k. 4-4v, umowa dożywocia k. 5-7)

W przedmiotowym budynku mieszkalnym zamieszkują I. K., jej córka I. K., a także B. S. wraz z mężem R. P.. Stosunki pomiędzy I. K. i I. K., a małżonkami B. S. i R. P. od września 2020 roku są napięte.

Konflikt powstał na tle remontu budynku mieszkalnego przez małżonków, a także z tego powodu, iż I. K. przeniosła na podstawie umowy dożywocia część nieruchomości na rzecz B. S.. Nie spodobało się to córce I. K.. Ta zaczęła nastawiać matkę przeciwko B. S.. Powodem do kłótni są również dzielone liczniki za gaz i wodę. Domownicy wzajemnie oskarżają się o wyzwiska i stosowanie wulgarnych słów.

(dowód: zeznania świadka R. P. k. 60-65, zeznania świadka I. K. k. 77, zeznania pozwanej B. S. e-protokół z 6.12.2022 roku [00:06:09], [00:07:04], [00:10:16], [00:10:44], [00:11:16], [00:11:50], [00:12:38], [00:13:10], [00:15:21], [00:16:28], [00:17:20], [00:17:40], [00:18:06], [00:19:47], [00:20:24], [00:20:52], [00:21:14], [00:22:53], [00:23:29], [00:24:24], [00:25:48], [00:26:57], [00:27:34], [00:29:27] k.104-105)

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 913 § 1 k.c., jeżeli z jakichkolwiek powodów wytworzą się między dożywotnikiem a zobowiązanym takie stosunki, że nie można wymagać od stron, żeby pozostawały nadal w bezpośredniej ze sobą styczności, sąd na żądanie jednej z nich zamieni wszystkie lub niektóre uprawnienia objęte treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę odpowiadającą wartości tych uprawnień. Przesłanką wystąpienia z żądaniem zamiany świadczeń należnych dożywotnikowi na rentę jest więc wyłącznie wytworzenie się między dożywotnikiem a zobowiązanym takich stosunków, które uniemożliwiają wzajemne kontakty, zaś przyczyny wytworzenia się złych stosunków między stronami nie mają istotnego znaczenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 06 grudnia 2017 r., I ACa 581/17 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 18 kwietnia 2013 r., I ACa 724/12). Przesłanka ta ziszcza się w niniejszej sprawie, co na obecnym etapie postępowania pozostaje poza sporem.

W związku z tym należy zauważyć, że decydujący wpływ na wysokość tego świadczenia ma zakres uprawnień dożywotnika objętych treścią dożywocia i podlegających zamianie na rentę. Zgodnie bowiem z powołanym już art. 913 § 1 k.c., wartość renty dożywotniej należnej dożywotnikowi w zamian za uprawnienia objęte treścią prawa dożywocia powinna odpowiadać wartości tych uprawnień. Wysokość przyznanego świadczenia nie jest więc co do zasady uzależniona od innych przesłanek, w tym możliwości zarobkowych zobowiązanych, czy aktualnych potrzeb

dożywotnika (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 11 grudnia 2013 r., I ACa 271/13). W orzecznictwie podnosi się, że jedynie wyjątkowo wartość renty może odbiegać od wartości uprawnień objętych treścią prawa dożywocia podlegających zamianie na rentę, a sąd, dokonując zamiany dożywocia na rentę, może uwzględnić ciężką sytuację majątkową osoby zobowiązanej do świadczeń dla dożywotnika, jak również okoliczność, że dożywotnik ma inne źródła dochodu (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 1969 r., III CZP 130/68), choć możliwość ta, jako niewynikająca z treści art. 913 k.c., jest kwestionowana przez część doktryny (por. E. Skowrońska-Bocian, M. Warciński, w: Pietrzykowski, Komentarz, 2015, t. II, art. 913, Nb 8). Co więcej, w uzasadnieniu powołanej uchwały z dnia 6 lutego 1969 r. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że użycie przez ustawodawcę sformułowania, że dożywotnia renta ma odpowiadać wartości uprawnień, wskazuje na to, iż renta zamienna stanowi równowartość uprawnień wynikających z umowy dożywocia. Renta ma więc charakter ekwiwalentu, a nie charakter alimentacyjny i powinna być z tego względu obliczona według wartości uprawnień wynikających z umowy dożywocia, a nie według potrzeb dożywotnika. Tak więc, gdyby wartość tych uprawnień nie wystarczała do utrzymania dożywotnika, to z tego względu nie można by mu przyznać renty wyższej niż równowartość uprawnień. I odwrotnie: w sytuacji, gdy dożywotnik ma środki utrzymania albo gdyby renta przekraczała koszty utrzymania dożywotnika, to nie można by mu z tych przyczyn nie przyznać w ogóle renty zamiennej bądź przyznać mu ją w ograniczonej wysokości (por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5 kwietnia 2019 r. V ACa 243/18, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 6 grudnia 2017 r. I ACa 581/17).

W tym miejscu należy wskazać, że powódka w żaden sposób nie udowodniła, iż równowartość jej uprawnień wynosi 2 000 złotych. Powódka, pomimo, że korzystała z pomocy profesjonalnego pełnomocnika, nie zaproponowała dowodów koniecznych do ustalenia równowartości jej uprawnień, nie przedstawiła nawet żadnych rachunków, ani wyliczeń. Swoje żądania oparła na gołosłownych twierdzeniach.

Jednakże pozwana uznała powództwo do kwoty 400 złotych. Zgodnie z art. 213 § 2 k.p.c. sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współzycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. Oznacza to, że związanie sądu uznaniem powództwa nie zwalnia go jednak od oceny skuteczności oświadczenia pozwanego w kontekście materiału dowodowego. Uznanie powództwa pozostaje bezskuteczne, jeżeli jest sprzeczne z prawem, z zasadami współzycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. Ocena skuteczności uznania powinna być dokonana wyłącznie w świetle materiału procesowego znajdującego się w aktach sprawy. Jeżeli żadna z tych okoliczności nie zachodzi, sąd jest obowiązany wydać wyrok zgodny z uznaniem powództwa, bez względu na to, czy uznanie znajduje uzasadnienie w okolicznościach sprawy (zob. wyrok SN z dnia 22 lutego 2010 r., IV CSK 436/09, Legalis nr 356578). W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie uznanie powództwa nie jest sprzeczne z prawem ani zasadami współzycia społecznego, nie zmierza też do obejścia prawa. Z tego też powodu Sąd zmienił uprawnienie powódki I. K. wynikające z umowy dożywocia sporządzonej w formie aktu notarialnego Rep. A nr (...) przed notariuszem w P. J. S. (1) wymienione w paragrafie 3 tego aktu notarialnego na dożywotnią rentę w wysokości 400 złotych miesięcznie płatną do 10-go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, począwszy od daty uprawomocnienia się wyroku. Jednocześnie Sąd oddalił powództwo w pozostałym zakresie, uznając je za nieudowodnione.

O kosztach procesu, wobec jedynie częściowego uwzględnienia żądań pozwu, Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 100 k.p.c. znosząc wzajemnie koszty procesu między stronami.